نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
دوره هفتم، پاییز ۱۴۰۲، شماره سوم، صفحات ۳۷۱ تا ۳۷۲

سخن سردبیر

چشمه‌ای از فرهنگ سلامت

در تاریخ جمعه ۱۴۰۲/۱۰/۸[1]، هشتاد و چهار روز از مقاومت خدامحور و جانانه مردم مظلوم و مقتدر غزه در فلسطین سپری شده است. مقاومتی عظیم و شایان ستایش در شرایط محاصره کامل و محرومیت مطلق یک ملت از نیازهای حیاتی سلامت، وحتی دسترسی به آب و غذا و همه حقوق انسانی دیگر، که در تاریخ جنایات جنگی بشر بی نظیر است. دوره غریبی را شاهد بوده‌ایم که رکورد قساوت و جنایت جنگی علیه این مردم مظلوم و بی‌پناه بارها شکسته شده، و عجیب‌تر اینکه وحشیانه‌ترین جنایات تاریخ بشر علیه غیرنظامیان، در مرعی و منظر همه جامعه بشری اتفاق افتاده است. بمباران پی درپی و انهدام بیمارستان‌ها و مراکز امداد و درمان که براساس همه معاهدات بین‌المللی در جنگ ها و مناقشات نظامی در امان هستند، با قساوت تمام همچنان ادامه دارد. قتل عام همزمان هزاران نفر از اطفال، بیماران مجروح و دردمند، و مردم بی‌گناه و کادر امداد و درمان، با ابزار مخوف و ممنوع و به شیوه‌های بی‌نهایت وحشیانه در جریان است. در این بحبوحه قلم نگارندگان روشنفکرنما خشکیده و فریاد مدافعان دروغین حقوق بشر در نطفه خفه شده است و همه نهادهای مسئول بین‌الملل همچنان در خواب مرگبار غفلت بسر برده، خود و جامعه بشری را آشکارا فریب می دهند.

آنچه به سلامت و نیازهای حیاتی انسانی مرتبط است و حقوق آن برای میلیون‌ها نفر از مردم مظلوم فلسطین به‌کلی پایمال شده است، به اندیشه و تدابیر و اقدامات عاجل نیاز دارد و همه وجدان‌های بیدار در حوزه سلامت، در اقصی نقاط عالم، نسبت به آن مسئولیت داشته و خواهند داشت. حقیقت تلخ تداوم مراقبت‌های حیات‌بخش مصدومان و مجروحان، به‌ویژه اطفال و مادران ستمدیده، توسط کادر امداد و درمان و مشارکت همه اهالی که اندک اطلاعی از امداد و درمان دارند، در شرایط فروپاشی و کمبود و نبود همه امکانات حداقلی زندگی، دو وجه دارد:

- وجه اول و مهم‌تر، مقامت قهرمانانه و مظلومانه و خستگی‌ناپذیر نیروی انسانی محاصره شده، در دشوارترین شرایط ممکن و متصور، و در بحبوحه تداوم آتشباری بی‌رحمانه و وحشیانه و بی‌امان دشمن جنایتکار، که این حماسه پرافتخارترین قله مقاومت در تاریخ سلامت است. درود خداوند و نیکوترین پاداش الهی نثار قهرمانان شهید و مصدوم و فداکار و مقاوم سلامت، که تمام ارزش‌های انسانی و اسلامی را به اوج اعلی ارتقا بخشیدند و حجت‌های بالغه خدمتگزاران سلامت در طمان حاضر و آینده خواهند بود.
- وجه دوم و مسئولانه‌تر آن، وظایف و تکالیف الهی و انسانی و حرفه‌ای همه حرفه‌مندان سلامت در همه نقاط دنیا است که فریاد مظلومیت و استمداد همکاران مظلوم و مقاومشان را در بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها و مراکز فروپاشیده غزه و میادین خونبار و خطیر مقاومت عزتمندانه آن ملت مظلوم را شنیدند و از شرایط بیمناک و مخوف و بی‌نظیر آنان آگاه گشتند. حداقل مورد انتظار اعلام برائت و انزجار و تقبیح نقض موازین بین‌المللی و درخواست مداخله نهادها و سازمان‌های مسئول بین‌الملل سلامت است. با تأسف باید اقرار نماییم که کارنامه کلان و بین‌المللی حرفه‌مندان و نهادهای سلامت، در هشتاد و چهار روز گذشته بسیار تاریک و غیرقابل دفاع است.

این وجه، اما در کشور عزیزمان، و در بین طلایه داران و پیش‌کسوتان سلامت در دفاع مقدس، و نسل ارزشمند جوان و کارگزاران امروز سلامت، سیمای دگرگونی دارد. حمایت عام جامعه سلامت و حمایت خاص استادان، دانشجویان و مسئولان سلامت بارها و بارها اعلام و مشارکت عملی و میدانی به انحاء گوناگون انجام شده است. تحلیل این رسالت خطیر در شرایط جاری و درس‌های بزرگ برگرفته از آن، در قالب فرهنگ مقاومت در سلامت، قابل انجام است. در این مجال تنها به ذکر بعضی مؤلفه‌های مهم آن بسنده می‌شود:

مقاومت در حوزه حیاتی سلامت، پافشاری، ایستادگی، استقامت و پایداری در انجام تکالیف حیاتی و حرفه‌ای در همه شرایط، به‌ویژه در بحران‌ها است و به‌مثابه فرمان الهی و تکلیف قرآنی است؛

- استادان و مربیان، در تمام سطوح آموزش عالی سلامت، در تبیین، تعلیم، ترویج و نیز پایداری در انجام وظایف در همه شرایط، به‌ویژه شرایط بحرانی، و در ایفای نقش الگو و الهام‌بخش، در کانون و محور این مسئولیت قرار دارند؛
- «ایمان و تقوی»، «صبر و بصیرت»، «روحیه ستم‌نایذیری، سازش‌ناپایذیری و عدم انعطاف در مقابل قدرت ستمگران و سلطه ظالمان و تعدی بیگانگان»، از الزامات کسب مقاومت و ارتقای آن در همه مصادیق و از جمله سلامت است؛

۱. زمان نگارش این نوشته

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-20]

- با اتکاء به راهبرد «علم و منطق»، و فضیلت «خردورزی و عقلانیت»، که دانشگاه از مهمترین خاستگاه‌ها و میادین آن است، برخورداری از راهبرد مقاومت و کسب مهارت‌ها و عمل به موازین آن بر دانشگاهیان، خاصه استادان و همه کنشگران سلامت واجب است؛
- مقاومت در انجام تکالیف سلامت، به‌ویژه در بلایا و جنگ، احترام گذاشتن به بشریت و حقوق انسانی و راه عاقلانه عبور از موانع و مسیر نیل به سعادت و کمال است؛
- عملکرد انسانی در واکنش به نسل‌کشی بیرحمانه استکبار جهانی و قتل عام کودکان و مادران و دیگر بیماران، و واکنش نسبت به مظالم وحشیانه به اماکن بهداشتی- درمانی در غزه، یک آزمون بزرگ الهی در دوره معاصر است. آزمونی که جامعه بشری شرکت‌کنندگان آن هستند. به‌شهادت تاریخ، مقاومت و پایمردی رمز پیروزی است و در این آزمون، ملت مظلوم و مقتدر فلسطین لامحاله پیروز خواهند شد و ننگ و نفرت و نفرین بر ستمکاران و حامیان آنان و سکوت‌کنندگان نسبت به مظالم فجیع آنان، همواره در تاریخ باقی خواهد ماند.

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-20]